

แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู
โรงเรียนคลองบางปิ้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1

Guidelines for Developing the Professional Learning Community
for Teachers at Khlong Bang Ping School, under the Samut
Prakan Primary Educational Service Area Office 1

¹อรรถพล ไวยมิตร ²สงวน อินทร์รักษ์

¹Attapon Waimittra ²Sanguan Intharak

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: waimittra_a@su.ac.th

Received May 10, 2026; Revised May 23, 2026; Accepted: August 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งและ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองบางปิ้ง จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.925 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง พบว่า มีทั้งหมด 8 ขั้นตอนหลัก 24 แนวทาง ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มและลักษณะของกลุ่ม ควรจัดโครงสร้างพื้นฐาน กำหนดเวลาทำกิจกรรม และจำกัดสมาชิกให้เหมาะสม 2) บทบาทของบุคคลในชุมชนการเรียนรู้ ควรใช้ระบบ ICT และคลังความรู้ดิจิทัลในการแลกเปลี่ยนข้อมูล 3) การร่วมกันคิดปัญหาการเรียนรู้ ควรวิเคราะห์ปัญหาจากข้อมูลเชิงประจักษ์และร่องรอยการเรียนรู้ 4) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ควรมุ่งวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู 5) การหาแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรเลือกแนวทางที่มีงานวิจัยรองรับและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ 6) การสรุปและจัดทำแนวทางแก้ไข ควรจัดทำแผนปฏิบัติการและเกณฑ์วัดผลที่ชัดเจน 7) การนำแนวทางไปใช้ในการปฏิบัติ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยผลการดำเนินงานตามจริง และ 8) การสะท้อน

ผลและการปรับปรุงพัฒนา ควรสรุปบทเรียนและเผยแพร่ผลงานเพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของโรงเรียน

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; โรงเรียนคลองบางปิ๊ง; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา; จังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

This research article aimed to study 1) the current state of the Professional Learning Community (PLC) of teachers at Klong Bang Ping School and 2) the guidelines for developing the PLC within the same institution. The population used in this research consisted of educational personnel at Khlong Bang Ping School, totaling 34 individuals. The instruments used for data collection included a questionnaire on teachers' professional learning community, with the reliability coefficient of the entire questionnaire at 0.925, and a structured interview regarding guidelines for developing the professional learning community of teachers. Analysis data by Arithmetic mean, Descriptive statistics and Content Analysis. The research results were found as follows; 1) The overall implementation of the Professional Learning Community (PLC) at Klong Bang Ping School was rated at a high level. 2) The guidelines for developing a professional learning community for teachers at Khlong Bang Ping School, under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, consisted of 8 steps and 24 guidelines. These included: 1) group formation and group characteristics, in which basic structures, activity schedules, and appropriate group sizes should be established; 2) roles of individuals in the learning community, where ICT systems and digital knowledge repositories should be utilized for information exchange; 3) collaborative identification of learning problems through the analysis of empirical data and learning evidence; 4) analysis of problem causes, focusing on teachers' instructional behaviors and learning management processes; 5) problem-solving approaches, which should be supported by research and aligned with modern learning theories; 6) summarizing and developing solutions through clear action plans and evaluation criteria; 7) implementation of solutions through continuous practice and transparent reporting of actual outcomes; and 8) reflection and improvement, involving lesson-learned reviews and dissemination of successful practices to strengthen the school's professional standards.

Keywords: The Professional Learning Community; Khlong Bang Ping School; Primary Educational Service Area Office; Samut Prakan Province

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลโดยตรงต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะความต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งอนาคต เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะดิจิทัล ซึ่ง UNESCO (2020) ได้ให้ความสำคัญกับการปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่มุ่งเน้นให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา วางแผน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยดูโฟรี และคณะ (DuFour et al.) ได้กล่าวโดยสรุปว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือกระบวนการที่กลุ่มนักการศึกษาผนึกกำลังทำงานร่วมกันผ่านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นให้แก่ผู้เรียน โดยกระบวนการนี้ขับเคลื่อนบนความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การเสริมสร้างสมรรถนะและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง คือกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน (DuFour et al., 2022)

อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงศึกษาธิการจะส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดให้ PLC เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาครูและเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะตามหลักเกณฑ์ ว PA ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) แต่การดำเนินงานในหลายสถานศึกษายังประสบปัญหา ทั้งด้านการรวมกลุ่มของครูที่ขาดความต่อเนื่อง การขาดความเข้าใจในกระบวนการ PLC ที่แท้จริง การดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นเอกสารมากกว่าการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงาน และการขาดระบบติดตามสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ (ขวัญจิรา แดงทอง และคณะ, 2566)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปีง เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะครู การจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปีง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคลองบางปลั่ง จำนวน 34 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน ครูผู้สอน 19 คน และบุคลากรทางการศึกษา 5 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่ง ตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยกำหนดค่าและแปลความหมายของคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งอยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งอยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งอยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดโดยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน ครู 2 คน

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อให้เกิดความตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) แบบสอบถามความคิดเห็น มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐานวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขั้นที่ 2 นำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว มาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อรับคำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 5 นำเครื่องมือที่ได้รับกลับมาหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.925 ขั้นที่ 6 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาการทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปีงโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำสุดของแต่ละด้าน มาตั้งเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบเครื่องมือ ขั้นที่ 4 แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ขั้นที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือ ผ่านภาควิชาและคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางปีง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่คณะศึกษาศาสตร์ออกให้ ส่งไปยังโรงเรียนคลองบางปีง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้บุคลากรทางการศึกษาของครูโรงเรียนคลองบางปีงเป็นหน่วยวิเคราะห์ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับแบบสัมภาษณ์ เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปีง

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปีงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ใช้มัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: σ) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิตของ

คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1981) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งอยู่ในระดับมาก

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งอยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งอยู่ในระดับน้อย

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง

(N=34)

ด้านที่	กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	μ	σ	ระดับ	การจัดลำดับ
1.	การรวมกลุ่มและลักษณะของกลุ่ม	4.34	0.71	มาก	8
2.	บทบาทของบุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.41	0.72	มาก	7
3.	การร่วมกันคิดปัญหาการเรียนรู้ผู้เรียน	4.51	0.63	มากที่สุด	1
4.	การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	4.47	0.59	มาก	3
5.	การหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้	4.41	0.62	มาก	6
6.	การสรุปและจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหา	4.47	0.54	มาก	2
7.	การนำแนวทางไปใช้ในการปฏิบัติ	4.42	0.64	มาก	5
8.	การสะท้อนผลและการปรับปรุงพัฒนา	4.47	0.64	มาก	4
รวม		4.43	0.63	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปิ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 1 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ดังนี้ การร่วมกันคิดปัญหาการเรียนรู้ผู้เรียน ($\mu = 4.51$, $\sigma =$

0.63) และมี 7 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การสรุปและจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหา ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.54$) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.59$) การสะท้อนผลและการปรับปรุงพัฒนา ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.64$) การนำแนวทางไปใช้ในการปฏิบัติ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.64$) การหาแนวทางแก้ไขปัญหาคำถามการเรียนรู้ ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.62$) บทบาทของบุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.72$) การรวมกลุ่มและลักษณะของกลุ่ม ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.71$) ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลากี่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนหลัก 24 แนวทาง คือ

ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่มและลักษณะของกลุ่ม ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ มีการนัดหมายประชุมกลุ่ม PLC อย่างสม่ำเสมอ พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการจัดโครงสร้างเชิงระบบ กำหนดภาระงานกิจกรรม PLC 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจำกัดขนาดกลุ่มที่ 6-8 คน เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์ (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ เน้นการรวมกลุ่มตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือระดับชั้นเพื่อความสอดคล้องของบริบท และเปิดโอกาสให้รวมกลุ่มข้ามสายชั้นตามความสนใจเชิงนวัตกรรม (3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล บูรณาการแพลตฟอร์ม ICT เพื่อการสื่อสารและจัดเก็บคลังข้อมูล ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมกัลยาณมิตรเพื่อการสะท้อนปัญหาที่แท้จริง

ขั้นตอนที่ 2 บทบาทของบุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ทุกบทบาทหน้าที่มีการขับเคลื่อนภายใต้บทบาทร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการพัฒนาสมรรถนะผู้นำกระบวนการโดยมอบหมายบทบาทผู้อำนวยการความสะดวกและผู้บันทึกตามศักยภาพรายบุคคล พร้อมจัดอบรมทักษะการนำกระบวนการและการบันทึกเชิงลึก (2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันสร้างพื้นที่ปลอดภัยและทัศนคติเชิงบวก ส่งเสริมการเปิดรับความคิดเห็นและการนำเสนอผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง เพื่อเปลี่ยนการตัดสินใจเป็นการสะท้อนคิดเชิงสร้างสรรค์ (3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันจัดการสารสนเทศแบบ Real-time ใช้แอปพลิเคชันเพื่อสรุปประเด็นและจัดทำคลังความรู้ดิจิทัล เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกันคิดปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ กลุ่ม PLC ร่วมกันอภิปรายปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ควรมีการวินิจฉัยด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ระบุนิยามโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และร่องรอยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร (2) ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา คัดกรองปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในวงกว้างและอยู่ในขอบเขตที่ครูสามารถแก้ไขได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (3) ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิเคราะห์อุปสรรคการเรียนรู้ผ่านมุมมองของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับบริบท

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่มีการอ้างอิงจากหลักฐานเชิงประจักษ์มากกว่าประสบการณ์ส่วนตัว พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการวิเคราะห์สาเหตุเชิงลึก มุ่งเน้นการวิเคราะห์ที่พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยลดการอ้างอิงปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ (2) คณะครูควรมีการวิเคราะห์ด้วยร่องรอยการเรียนรู้ ใช้ผลงานนักเรียนเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการวินิจฉัยปัญหา โดยสนับสนุนด้วยทฤษฎีการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้ (3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการใช้เครื่องมือคิดเชิงระบบ ประยุกต์ใช้เทคนิค Why-Why Analysis หรือแผนผังสายสัมพันธ์ เพื่อแยกแยะรากเหง้าของปัญหาอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 5 การหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ แนวทางแก้ไข ลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างองค์ความรู้ พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการกำหนดแนวทางตามหลักวิชาการ แสวงหาทางออกที่รองรับด้วยงานวิจัยและทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญหรือศึกษานิเทศก์ (2) โรงเรียนควรมีการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดี พัฒนาค้นนวัตกรรมดีที่คัดลอกจากแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ภายในสถานศึกษาเพื่อประยุกต์สู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (3) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินความคุ้มค่าและแนวทางปฏิบัติ คัดเลือกนวัตกรรมที่แก้ปัญหาได้ตรงจุดผ่านการระดมสมองบนพื้นที่ดิจิทัล เพื่อความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปและจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหา ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ แนวทางสรุปเป็นกลยุทธ์ที่จัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริง พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการเปลี่ยนแนวทางแก้ไขเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่จับต้องได้ (เช่น PBL) ให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของสถานศึกษา (2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ระบุเกณฑ์การประเมินและระบบตรวจสอบที่ชัดเจนผ่านพื้นที่ดิจิทัล เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสารก่อนการปฏิบัติ (3) ควรมีการวิพากษ์และจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน สร้างกระบวนการตรวจทานแผนงานภายในกลุ่มและจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติฉบับย่อเพื่อความเป็นเอกภาพในแนวทาง

ขั้นตอนที่ 7 การนำแนวทางไปใช้ในการปฏิบัติ ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ควรมีการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จาก PLC ไปลงมือปฏิบัติจริงตามกรอบเวลา พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการนำเสนอผลตามสภาพจริง เน้นความโปร่งใสในการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ใช้ระบบ ICT ติดตามความก้าวหน้าและรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้แบบ Real-time เพื่อการสะท้อนผลและปรับปรุงในระยะสั้น (3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการเสริมสร้างพลังวิชาชีพ สร้างขวัญและกำลังใจผ่านการสังเกตการสอนแบบกัลยาณมิตรและการแบ่งปันความสำเร็จย่อยในระดับปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 8 การสะท้อนผลและการปรับปรุงพัฒนา ประเด็นที่มีค่ามัธยฐานคะแนนน้อยที่สุด คือ ผลการสะท้อนนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความยืดหยุ่นในการปรับปรุงแผนงาน ส่งเสริมทัศนคติ การเรียนรู้ผ่านความผิดพลาดและมีระบบเชิดชูเกียรติจากพัฒนาการของผู้เรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการบันทึกร่องรอยการทำงานอย่างเป็นระบบ จัดทำระบบบันทึกกิจกรรมเชิงดิจิทัลเพื่อลดภาระงานเอกสารและใช้เป็นหลักฐานในการพัฒนาวิทยฐานะ (3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการสะท้อนผลและเผยแพร่เชิงวิชาการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะเพื่อสร้างมาตรฐานวิชาการที่เข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลาน้อย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการรวมตัวกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาที่มีปณิธานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและการทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของวัฒนธรรมกัลยาณมิตรเพื่อสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระบวนการนี้มุ่งยกระดับสมรรถนะวิชาชีพครูผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์และนวัตกรรมการสอนที่เน้นการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน เพื่อลดช่องว่างทางการศึกษาและสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบร่วมกัน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนในสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ที่สมาชิกมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เป็นครูมืออาชีพภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะและเป้าหมายร่วมกัน 2) การกำหนดบทบาทของบุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน 4) การค้นหาสาเหตุสำคัญของปัญหา 5) การหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ 6) การนำแนวทางที่ได้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา 7) การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดร่วมกัน และ 8) การสรุปผล สะท้อนผล และปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ร่วมกัน การสะท้อนคิดเชิงวิชาชีพ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านการทำงานแบบร่วมมือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาโดยรวม อีกทั้งยังสะท้อนข้อค้นพบเชิงทฤษฎีว่า การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบกัลยาณมิตรและการมีเป้าหมายร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ PLC สามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า กระบวนการ PLC ไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมการประชุมหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูเชิงระบบที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของครูกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภักขมา นวรินทร์เวช ได้เสนองานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่พบว่า การดำเนินงาน PLC ที่มีการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ช่วยพัฒนา

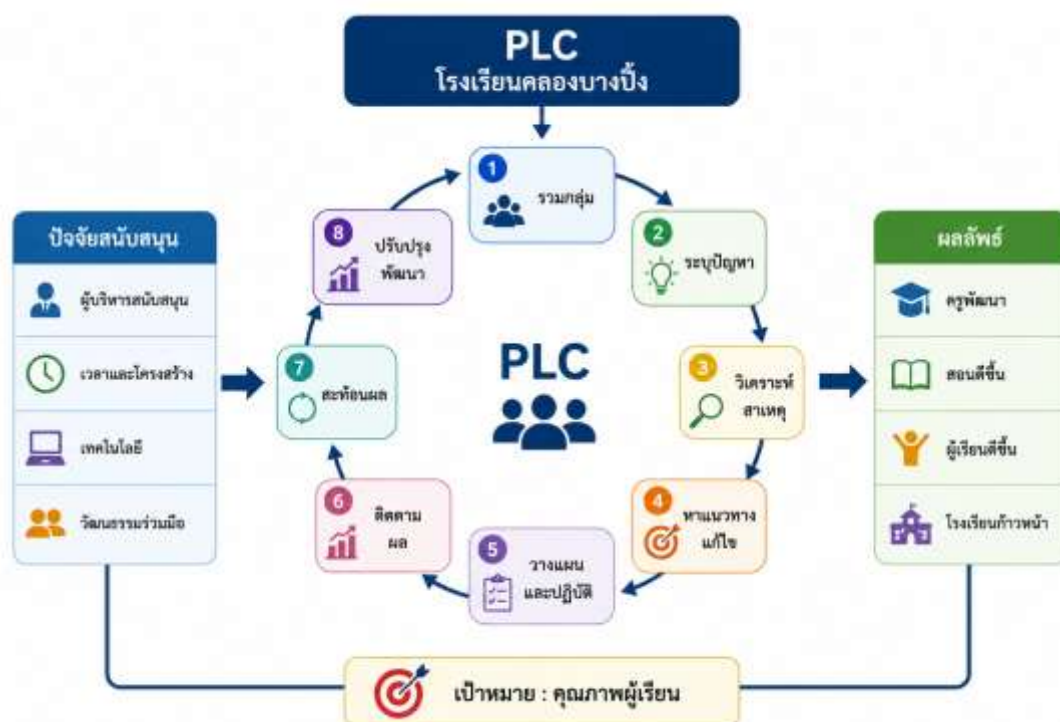
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (ภักขมาน วรินทร์เวช, 2564) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนันท์ธิดา ประพิน และสมคิด สกฤตสถาปัตย์ ที่เขียนงานวิจัยเรื่องการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาตอมน้ำทิพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ที่พบว่า การมีเป้าหมายร่วมกันและการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันของครู ส่งผลให้การดำเนินงาน PLC อยู่ในระดับมาก (ชนันท์ธิดา ประพิน และสมคิด สกฤตสถาปัตย์, 2567)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลั่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนหลัก 24 แนวทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครู การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การวิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการติดตามประเมินผลและการเผยแพร่ผลงาน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ประการแรก แนวทางด้านการจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการ PLC เช่น การกำหนดเวลา 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ การจัดกลุ่มขนาดเล็ก 6-8 คน และการจัดกลุ่มตามสาระหรือระดับชั้น สอดคล้องกับแนวคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้น “โครงสร้างสนับสนุน” เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การจัดโครงสร้างที่ชัดเจนช่วยลดภาระงานที่ไม่จำเป็นและเพิ่มคุณภาพของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ประการที่สอง แนวทางที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการข้อมูลแบบ Real-time และการสร้างคลังความรู้ สะท้อนถึงการปรับตัวของ PLC สู่ยุคดิจิทัล (Digital PLC) ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสนับสนุนการตัดสินใจบนฐานข้อมูลจริง โดยสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษายุคใหม่ที่เน้น Data-driven Decision Making ประการที่สาม การเน้นการวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึกด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ร่องรอยการเรียนรู้ และการใช้เครื่องมือเชิงระบบ เช่น Why-Why Analysis แสดงให้เห็นถึงการพัฒนา PLC ไปสู่การคิดเชิงระบบ (System Thinking) ซึ่งช่วยให้ครูสามารถระบุสาเหตุของปัญหาได้อย่างแท้จริง และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุดมากขึ้น ประการที่สี่ แนวทางการพัฒนานวัตกรรมและการจัดการเรียนรู้ เช่น การถอดบทเรียน Best Practice การใช้ PBL และการนำงานวิจัยมาสนับสนุนการแก้ปัญหา สะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับ PLC จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพครูเชิงสร้างสรรค์และการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ประการที่ห้า ด้านการติดตาม ประเมินผล และความโปร่งใส เช่น การกำหนดตัวชี้วัด การใช้ระบบดิจิทัลในการติดตามผล และการรายงานผลตามสภาพจริง เป็นการสร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ชัดเจน ซึ่งช่วยให้การพัฒนา PLC มีความต่อเนื่องและตรวจสอบได้ ประการสุดท้าย แนวทางด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร เช่น การสร้างพื้นที่ปลอดภัย การสะท้อนผล การเชิดชูเกียรติ และการเผยแพร่ผลงาน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ “วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ PLC ที่ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจและความยั่งยืนของการพัฒนาวิชาชีพครู สอดคล้องกับงานวิจัยของภักขมาน วรินทร์เวช ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมใน

กระบวนการต่างๆ มากขึ้น ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยเกื้อหนุนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็น เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดไปสู่การปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นรูปธรรม (ภักขมาน วรินทร์เวช, 2564) และสอดคล้องกับงานพงศ์ แกมเงิน ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารและครูควรดำเนินการร่วมกัน เริ่มจากการวางแผนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในทิศทางเดียวกัน การเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีภายในทีมเพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง ตลอดจนการสนับสนุนปัจจัยด้านทรัพยากรและเวลาที่เพียงพอ นอกจากนี้ ยังเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเสมอภาค เพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและร่วมขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (งานพงศ์ แกมเงิน, 2565)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพมีคำอธิบายว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคล่องบางปะให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา การจัดโครงสร้างและเวลาในการดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรม

กลายมิตร์ในองค์กร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการ PLC โดยกระบวนการดังกล่าวเริ่มจากการรวมกลุ่มครู การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิเคราะห์สาเหตุเชิงลึก การกำหนดแนวทางแก้ไขตามหลักวิชาการ การนำสู่การปฏิบัติ และการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ การประยุกต์ใช้ระบบ ICT การพัฒนาลัทธิวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติที่ดี ตลอดจนการสร้างระบบติดตามและสะท้อนผลร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะครู การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

สรุป

จากการศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ครูโรงเรียนคลองบางปลิ่ให้ความสำคัญกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในระดับมาก โดยเฉพาะการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการทำงานแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงาน PLC ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร การจัดโครงสร้างและเวลาในการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การสร้างวัฒนธรรมกลายมิตร์ การเปิดโอกาสให้ครูสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ PLC สามารถนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะครู การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลิ่ ผู้วิจัยพบข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์ค่าต่ำสุดของแต่ละด้าน นำมาเสนอแนะเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนคลองบางปลิ่ต่อไป

1. ด้านการรวมกลุ่มและลักษณะของกลุ่ม ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การนัดหมายประชุมกลุ่ม PLC อย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการกำหนดเวลาและโครงสร้างการดำเนินกิจกรรม PLC ให้ชัดเจน พร้อมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและจัดเก็บข้อมูลร่วมกัน
2. ด้านบทบาทของบุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การขับเคลื่อนบทบาทร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพ สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการมอบหมายบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพของบุคลากร และสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
3. ด้านการร่วมกันคิดปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การอภิปรายปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์และร่องรอยการเรียนรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
4. ด้านการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การใช้ข้อมูลอ้างอิงจากหลักฐานเชิงประจักษ์มากกว่าประสบการณ์ส่วนตัว สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และกระบวนการคิดเชิงระบบ

5. ด้านการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างองค์ความรู้ สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการนำนวัตกรรม งานวิจัย และแนวปฏิบัติที่ดีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

6. ด้านการสรุปและจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหา ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การสรุปแนวทางเป็น กลยุทธ์ที่จัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริง สถานศึกษาจึงควรพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการและ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

7. ด้านการนำแนวทางไปใช้ในการปฏิบัติ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การนำแนวทางการจัดการ เรียนรู้จาก PLC ไปลงมือปฏิบัติจริงตามกรอบเวลา สถานศึกษาจึงควรพัฒนาระบบติดตามผลการ ดำเนินงานและส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง

8. ด้านการสะท้อนผลและการปรับปรุงพัฒนา ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การนำผลการสะท้อน ไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงควรพัฒนาระบบการสะท้อนผล การบันทึกข้อมูล และการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการส่งเสริมชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา

3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ ครูผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ขวัญจิรา แดงทอง และคณะ. (2566). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 170–181.

ชนันท์ธิดา ประพิน และสมคิด สกุลสถาปัตย์. (2567). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาดอยน้ำทิพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี*, 4(1), 44–53.

ภักชมา วรินทร์เวช. (2564). แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 (*การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พานุพงศ์ แกมเงิน. (2565). สภาพและแนวทางในการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. (4th ed.). Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row Publisher.
- DuFour, R., et al. (2022). *Revisiting professional learning communities at work*. (2nd ed.). Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Likert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw-Hill.
- UNESCO. (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. Paris: UNESCO.

